

Inhoud

Woord vooraf	1
Stichting Oud Woudenberg: 'Haan van het Jaar 2007!'	2
Paddenstoelen in het nieuws	3
Wie, wat, waar, wanneer	6
Oud Woudenbergse Families (8): <i>ter Ma(a)ten</i>	8
Meer dan 700 donateurs	18
Uitstapje donateurs: dit jaar naar Heusden!	19
Van de bestuurstafel	21

1. Woord vooraf

Uitgeroepen worden tot Haan van het Jaar; een grote eer die de Stichting Oud Woudenberg te beurt viel. Natuurlijk besteden we er aandacht aan. Een van onze donateurs met 'roots' in Woudenberg kwam toevallig in aanraking met de resultaten van noeste arbeid van Woudenbergse ambachtslieden waardoor tot in de wijde omtrek recreanten de juiste route konden kiezen. Hij schreef er een kort en interessant artikel over.

Natuurlijk willen we weer meer weten over een foto in het archief van Oud Woudenberg. Kunt u ons helpen? We zijn benieuwd.

Ook in dit nummer aandacht voor een oud Woudenbergse familie, de Ter Ma(a)tens.

Tijdens Haantjesdag gaf een aantal Woudenbergers blijk van hun belangstelling voor ons werk; men gaf zich op als donateur met als resultaat: er zijn nu meer dan 700 donateurs.

En tenslotte aandacht voor Heusden, het doel van ons uitstapje op 19 september a.s.

We wensen u weer veel leesplezier, maar niet dan na u gemeld te hebben dat op 13 november a.s. er een volgende historische avond staat gepland. Het belooft weer een interessante avond te worden, want Johan Lagerweij zal gaan vertellen over wederopbouwboerderijen nabij de Grebbelinie.

De redactie

2. Stichting Oud Woudenberg: 'Haan van het Jaar' 2007!

Op zaterdag 9 juni viel op Haantjesdag de Stichting Oud Woudenberg de eer te beurt om uitgeroepen te worden tot 'Haan van het Jaar 2007'. De stichting was genomineerd omdat die zich al meer dan 50 jaar inzet voor het vergroten van de aandacht voor al datgene wat geschiedkundig gezien van belang is. Na de opening van de definitieve 'eigen' behuizing aan de Schoolstraat 2A is de uitverkiezing tot 'Haan van het Jaar' een tweede hoogtepunt dit jaar.

De voorzitter van de stichting, Piet de Kruif, mocht de onderscheiding, in de vorm van een tinnen haan, in ontvangst nemen uit handen van locoburgemeester Zandbergen. Piet de Kruif stelde in zijn dankwoord dat hij het een eer vond om de onderscheiding in ontvangst te mogen nemen als vertegenwoordiger van het gehele bestuur en zeker ook de vrijwilligers, zonder wie het werk van de stichting niet mogelijk is en die volop hebben bijgedragen aan het realiseren van de fantastische oudheidkamer van de stichting.

"Die eer", zo stelde De Kruif, "komt ons allemaal toe."

Oud Woudenberg voorzitter Piet de Kruif wordt gefeliciteerd door VVV-voorzitter Pim Backer.

3. Paddenstoelen in het nieuws

Nadat op 31 juli 2003 bekend werd dat de bekende betonnen paddenstoelwegwijzers door de ANWB zouden worden vervangen, wilde ik wel eens weten waarom, hoe en wanneer dat zou gaan gebeuren.

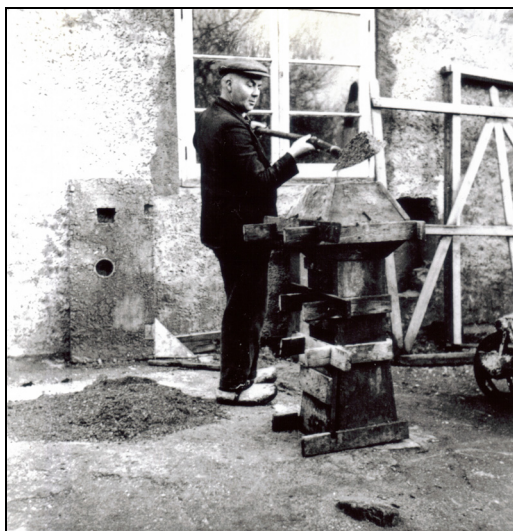
“Het moet van de Arbo-wet omdat de vorige te zwaar zijn. Bovendien zijn ze al een eeuw oud en we moeten met de tijd mee. En de nieuwe zijn leesbaarder”, aldus een woordvoerder van de ANWB.

Mijn belangstelling was inmiddels gewekt. Toen ik enkele jaren geleden bij de ANWB een onderzoek deed naar de geschiedenis van tolleren in Nederland, kwam ik een foto tegen van mijn schoonvader, Marinus van Lambalgen.

De foto bleek te zijn afgedrukt bij een artikel over het plaatsen van paddenstoelen in de Toeristenkampioen van 5 februari 1938.

Er was een verslaggever meegereisd met een van *“de ambtenaren van de ANWB”* naar het centrum van de *“Bospaddenstoelengroei”* en wel naar de Stationsweg in Woudenberg om mee te gaan *“paddenstoelenrijden”*.

Hieronder aannemer Marinus van Lambalgen bij een vorm, waarin een steel gegoten werd. De Arbo-wet was er nog niet en de steel woog alleen al 150 kilo. (zie foto hieronder). Dit was aan Stationsweg 62.

Vervolgens ging de reis naar naar smid, Aad Smit, die de ijzeren kappen maakte, waarna ze door Evert Kramer, gewapend met een liniaal, letter voor letter, uit de losse hand in de smederij werden geschilderd.

Bij Smit, werden de nodige paddenstoelen en losse kappen op de vrachtauto van Roef van Vlastuin geladen. (Van Vlastuin woonde Dorpsstraat 38).

Aad Smit (links) en Evert Kramer, bij de zaak van Smit, Stationsweg 213.

De vrachtauto van Roef van Vlastuin.

Met de excursie gingen zoals gewoonlijk de medewerker van de ANWB, de smid en de schilder mee en deze keer ook de redacteur van de Toeristenkampioen.

Hij gaf een minutieus verslag van alle wederwaardigheden en problemen die ze onderweg tegenkwamen. Daarbij viel het me op dat er in 1938 ook al geklaagd werd over de vernielzucht van de lieve jeugd, die er geen been in zag om een paddenstoel omver te smijten en in een sloot of greppel te rollen.

Eerder was dat blijkbaar anders. In het jubileumboek van de ANWB uit 1983 staat, dat vernieling in de jaren twintig slechts enkele malen voorkwam. 'Misbruik' daarentegen kwam wel voor en wel vooral door dames ".....die op hare tochten de paddenstoelen als een zitje beschouwen en daarbij vergeten dat zij hierdoor deze nuttige wegwijzers tijdelijk aan hunne bestemming onttrekken."

De verslaggever was vol lof over de paddenstoelenrijders die onderweg behalve modderige bospaden ook omgewaaide bomen tegenkwamen. Nu de zware bejaarde paddenstoelen het veld moeten ruimen voor lichtere exemplaren is een eerbetoon aan de Woudenbergse makers van deze zo belangrijke wegwijzers zeker op zijn plaats.

Toen ik dezer dagen bij de ANWB informeerde of de vervangingsoperatie inmiddels was voltooid, hoorde ik dat er de afgelopen vier jaar van de vijfenvijftighonderd paddenstoelen nog maar slechts een paar honderd zijn vernieuwd. De kwaliteit van die 'oude' exemplaren blijkt zo goed te zijn, dat de vervanging nog jaren kan duren. Waarvan akte!

L.Visser

Bronnen o.a.: -De Toeristenkampioen van 5 februari 1938,
-Een eeuw wijzer, 100 jaar Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB,
Utrecht, 1983
(met enkele aanvullingen van de redactie)

4. Wie, wat, waar, wanneer?

In het vorige nummer zijn we met deze rubriek begonnen. Ons archief bevat diverse foto's die we niet goed kunnen thuisbrengen. We vragen u of u ons kunt helpen aan namen van mensen die in het verre verleden zijn gefotografeerd. Ook is het belangrijk te weten waar, wanneer de foto werd genomen en eventueel ook ter gelegenheid van wat.

Foto in het vorige nummer van 'Oud Woudenberg'.

Wim v.d. Wiel meldde hierover:

Dit is een foto van de timmerschool van Gert de Jong. De schuur stond achter de Dorpsstraat (later Bakkenes), links naast de boerderij van Van der Wiel. Met de aantekening op de foto van 'opa Van de Wetering' wordt 'Kors eenarm' bedoeld (een arm ging niet verder omhoog dan net onder z'n elleboog; hij kon daar nog manden mee dragen).

Op de achtergrond hangt een trekzaag; op de schuur liggen oude Hollandse dakpannen en op zolder zaten duiven. Foto ca. 1900-1910.

Nieuwe foto:

30511

Wie staan hierop, waar is de foto genomen en wanneer en ter gelegenheid van wat.

Kunt u ons helpen, reageer dan naar: Stichting Oud Woudenberg, Postbus 2, 3930 EA Woudenberg of mail naar info@oudwoudenberg.nl
Graag met vermelding van het nummer onder de foto.

Hartelijk dank voor uw medewerking.

5. Oud-Woudenbergse Families (8): *ter Ma(a)ten*

In een adresboek uit 1923 staan *alle* 613 Woudenbergse gezinnen. De volgende achternamen komen het meest voor:

De Bree (9x), Van Dijk (10x), Van Egdom (14x), Van Ginkel (13x), (Van) Kolschoten (15x), Koudijs (11x), Van de Lagemaat (10x), *ter Ma(a)ten* (8x), Meerbeek (8x), Meerveld (8x), Moesbergen (8x), Schimmel (10x), Veld(t)huizen (12x), Wagenveld (7x), Van de Wetering (8x), Van der Wiel (9x), (Van) Wol(f)swinkel (12x). Deze keer graag uw aandacht voor naamdragers ***ter Ma(a)ten***.

1923: Het Adresboek¹

In het adresboek uit 1923 staan acht gezinnen *ter Ma(a)ten*.
(NB Het huisnr. is een plaatselijk doorlopend nummer.)

naam	beroep	huisnr.	straat/buurt
<i>Maaten, E. ter</i>	landbouwer	358	Lage Weide
<i>Maaten, mej. G. ter</i>	landb.bedrijf	462	Scherpenzeelschenweg
<i>Maaten, Gerrit ter</i>	landbouwer	439	Voskuilen
<i>Maaten, Gijsbert t.</i>	--	299	Scherpenzeelschenweg
<i>Maaten, M. ter</i>	landbouwer	438	Voskuilen
<i>Maten, J. ter</i>	melkrijder	320	Zeeweg
<i>Maten, Joh. ter</i>	spoorwegarb.	276b	Ekeris
<i>Maten, W. ter</i>	landbouwer	383	Lambalgen

---

¹ *Adresboek der Gemeenten Bunschoten, Hoogland, Nijkerk, Leusden, Woudenberg, Scherpenzeel, Renswoude, Hoevelaken en Stoutenburg*, bewerkt naar de officiële gegevens welwillend verstrekt door de betreffende secretarieën, drukkerij S.W. Melchior, Amersfoort, 1923.

Het gezin van Jan ter Maten (1861-1937) die in de adreslijst van 1924 staat aangegeven als melkrijder, wonend in huis nr. 320, aan de Zeeweg. Deze boerderij, wel het Wencum genoemd, staat daar nog steeds (Zegheweg 13). Zij wordt o.m. bewoond door een kleinzoon, Jan Willem ter Maten (zoon van Jan jr. hierboven op de foto).

Op de foto zittend moeder Aaltje ter Maten-Methorst en vader Jan ter Maten. Staand vlnr. hun kinderen Teunis, Willem, Jan jr., Jannigje, schoondochter Jannetje Ederveen, gehuwd met zoon Johannes (rechts met bolhoed). (foto ca. 1917)

*Jan ter Maten sr. (1861-1937) was een zoon van:
Johannes ter Ma(a)ten (1815-1869) en Gerritje Gerritsen.*

*Johannes was een zoon van:
Rijk ter Maten (1791-1830) en Johanna Lagerweij.*

(zie verder de stamboom hierna) ²

---

² Foto en genealogische gegevens ontleend aan: A. ter Maten e.a., *Maat-Werk, Genealogische beschrijving van Stichtse en Gelderse families ter Ma(a)ten/Ter Ma(a)ten/Terma(a)ten*, Utrecht, 1990, p.104.

Het gezin van Gerrit ter Maten (1859-1929) die in de adreslijst van 1924 staat aangegeven met beroep landbouwer, wonend in huis nr. 439, op Voskuilen. Deze boerderij, de Voskuilerhoef genoemd, is gebouwd door Gerrit in 1905 en staat daar nog steeds (Voskuilerdijk 2). Huidige eigenaar en bewoner is kleinzoon Gerard (jr) (zoon van Gerard (sr) hierboven op de foto).

Op de foto zittend moeder Neeltje ter Maaten-Schimmel en vader Gerrit ter Maaten. Vlnr. hun kinderen Jan, Wouter, Gerard, Johannes, Marinus (in jurk), Jan Bertus (in jurk), Cornelis, Gerrit Johan, Neeltje, Maria en Arend. (foto ca. 1915)

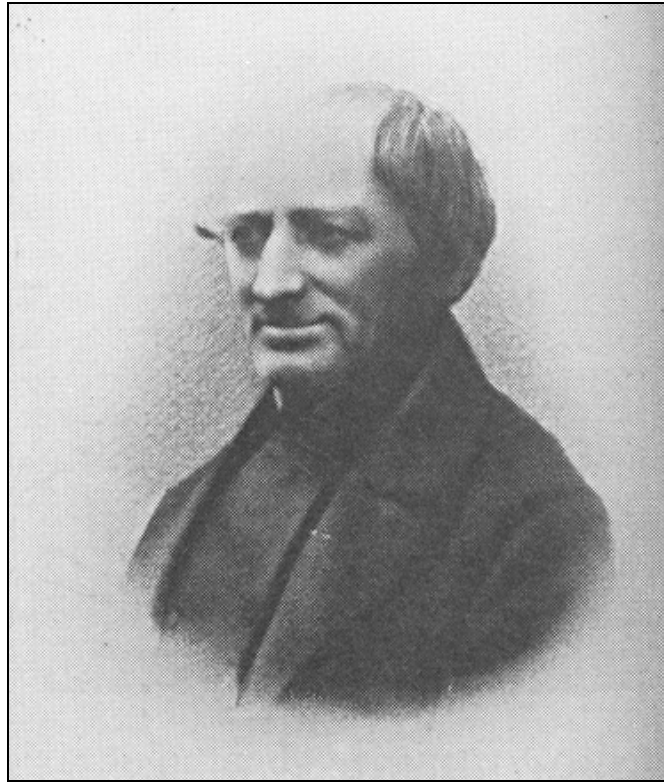
Gerrit ter Maaten (Termaten) (1859-1929) was een zoon van: Johannes ter Maaten (Termaten) (1821-1893) en Cornelia Wolswinkel.

Johannes was een zoon van: Gerrit Ter Maaten (ter Maaten) (1787-1869) en Maria (van) Wittenberg.

(zie verder de stamboom hierna)³

---

³ Foto en genealogische gegevens ontleend aan: A. ter Maaten, *Maat-Werk*, p.92.

Johannes ter Maaten (1821-1893)
boer op Groot Voskuil aan de Voskuilerweg in Woudenberg
raadslid van de gemeente Woudenberg 1871-1893^{4 5}

gehuwd met Cornelia Wolswinkel (1825-1890)
ouders van Gerrit ter Maaten (zie foto op de vorige bladzijde),
Cornelis ter Maaten (1861-1865) en
*Marinus ter Maaten (1864-1937)*⁶

---

⁴ *Samenstelling gemeentebestuur van Woudenberg 1851-1994*, ms aangeboden door het gemeentebestuur aan scheidend raadslid E.C. Veldhuis, Woudenberg, 1994.

⁵ Voor een foto waarin hij in functie te zien is met het voltallige gemeentebestuur van Woudenberg in 1876, zie: J. van Lambalgen, *Woudenberg in oude ansichten*, 1974, foto 69.

⁶ Genealogische gegevens zijn ontleend aan: A. ter Maten, *Maat-Werk*, en C. Wolswinkel, *Wolswinkel-De Lange Stamreeksen*, Woudenberg, 1996, pp.11-12 en 60-62.

Boerderij Groot Voskuilen aan de Voskuilerweg in Woudenberg in 1969⁷. Cornelis Wolswinkel (1789-1851) was hier boer. Zijn dochter Cornelia Wolswinkel trouwde in 1859 met Johannes ter Maaten (1821-1893), waardoor de boerderij (toen bijna 29 ha. groot) in deze familie kwam.

Zijn zonen Gerrit (1859-1929) en Marinus (1864-1937) hebben er lange tijd geboerd, eerst nog samen met hun vader. Gerrit trouwde in 1894 met Neeltje Schimmel (zie foto hiervoor) en vertrok na enkele jaren. Zijn zoon Marinus ter Maaten (1911-1986) erfde Groot Voskuilen in 1938 van zijn gelijknamige oom.

In de achtergevel zitten muurankers met het jaartal 1843. Adresaanduiding: Voskuilerweg 51, na 1982 onbewoond en ongenummerd geworden. Het achterhuis van de oude boerderij werd zwaar beschadigd door de stormen in het voorjaar van 1990. Dit deel is noodgedwongen door de familie gesloopt.⁸

---

⁷ Foto en collectie wijlen C. Wolswinkel, Rumelaarseweg 2, Woudenberg.

⁸ C. Wolswinkel, '26. Stamreeks Van Wolfswinkel (1610-heden)', in: Wolswinkel-De Lange Stamreeksen, Woudenberg, 1996, p.11-12; A. ter Maten, *Maat-Werk*, Utrecht, 1990, pp.60, 91-92, 169, 194; idem, 2^e druk op cd-rom, 2001; H.M. van Woudenberg, *Voskuilen een buurtschap onder Woudenberg en Leusden*, Scherpenzeel, 2006, pp. 167-174; idem, *Genealogieën*, p.237 e.v.

1824: Volkstelling⁹

naam	aantal gezinnen
<i>ter Ma(a)ten</i>	0

Er woonden toen *ter Maatens* op Sniddelaar, dat tot 1830 onder Leusden hoorde en daarna door grenscorrecties bij Woudenberg kwam.

1805: Lidmaten kerk¹⁰

Van de Gereformeerde (vanaf 1816: Hervormde) Gemeente Woudenberg.

naam	opmerkingen
Geusje Schenkhorst, Hv. [huisvrouw] <i>F. t. Maaten</i> , woonachtig onder Leusden	obiit [=is gestorven]
<i>Gerrit ter Maaten</i> , woonachtig onder Leusden	met Attest. naar Leersum 22 Jan. 1808
Frans ter Maaten woonachtig onder Leusden	

In enige oudere bewerkte bronnen m.b.t. Woudenberg (1783, 1748, 1693, 1675, 1653) komt de naam *ter Maten* en varianten niet voor.¹¹

---

⁹ J.J. Timmer, 'Het bevolkingsregister van 1824', in: De Klapperman, 1986.

¹⁰ W. de Greef, *Lidmaten geref. gem. Woudenberg 1683, 1690-1816* (Historische Toegangen van de Gelderse Vallei (HTGV), deel 20), 2001.

¹¹ Het Utrechts Archief, r.a. Woudenberg, Huisgezinnen 1783, inv.nr. 2347, W. de Greef, *Huisgezinnen gerecht Woudenberg 1748* (HTGV 8), 1988, W.H.M. Nieuwenhuis, *Haardstedengeld gerecht Woudenberg 1693* (HTGV 12), 1990, W.H.M. Nieuwenhuis, *Huisgezinnen Woudenberg en Geerestein 1675* (HTGV 11), 1990, A.F.M. Reichgelt, *Slaperdijkgeld Woudenberg, Leusden c.s. en Renswoude 1653* (HTGV 19), 2000.

Stamboom Ter Ma(a)ten (1700 - 1850)¹²

Lubbert Gerritsz van der Maet(e) is de stamvader van de meeste Woudenbergse ter Ma(a)ten's.

Hieronder een fragment stamboom van het nageslacht van hem.

LUBBERT GERRITSZ VAN DER MAET(E), jongeman van Voorst trouwt (tr.) 1720 met Elisje Hendricks, weduwe van Jan Franken van Holten. Elisje woonde in 1707 op Ekeris.

o.a. zoon:

GERRIT LUBBERTSEN TERMATEN (1721-1795)

tr. Amersfoort (Amf) 1750 met Pieterella van Wolfswinkel (overl. 1805)

boer op de Treek (Leusden)

o.a. vier zonen:

JOHANNES

(1750-1829)

tr. Amf 1786

Neeltje Voskuylen

boer op

Sniddelaar (Leusden)

LUBBARTUS

(1752-1837)

tr. Amerongen 1786

Rijkje v. Barneveld

boer te Leusden

GERRIT

(1764-1838)

tr. ca. 1795

Kornelia

de Kruyff

FRANS

(1770-1850)

tr. Leusden 1801

Geusje Schenkhorst

o.a. boer op Ooievaars-
horst (Leusden)

o.a. zonen:

GERRIT

(1787-1869)

tr. Scherpenzeel 1816

Maria van Wittenberg

(1790-1869)

boer op het Nattegat, na 1830 op
Sniddelaar¹³, raadslid gem. W'berg¹⁴

nageslacht heet **ter Maaten**, met 2 'a'-s

RIJK

(1791-1830)

tr. Leusden 1809

Johanna Lagerweij

(1783-1819)

boer op Sniddelaar

nageslacht heet **ter Maten**, met 1 'a'

¹² A. ter Maten e.a., *Maat-Werk*, en:

C. Wolswinkel, '26. *Stamreeks Ter Maaten (1653-1890)*', in: Wolswinkel-De Lange Stamreeksen, Woudenberg, 1996, pp.60-62.

¹³ In 1830 vond een grenscorrectie plaats tussen de gemeenten Woudenberg en Leusden. Hierna viel o.a. Sniddelaar grotendeels onder Woudenberg.

Zie: J.J. Timmer in: de Klapperman, 1986, p.94.

¹⁴ In ieder geval 1851-1863; bron: zie voetnoot bij foto zoon Johannes, hiervoor.

Soort naam, schrijfwijze, afkomst en betekenis

Evenals De Bree, Van Dijk, Van Egdom, Van Ginkel, Van Kolschoten, Koudijs en Van de Lagemaat in de vorige afleveringen, is ook *ter Ma(aten)* een herkomstnaam.

'Ter' is Oost-Nederlands voor 'van/van de'.

De meest voorkomende schrijfwijze is *ter Maaten* en *ter Maten*.

In het verleden en ook nog nu kwamen/komen echter in het hier besproken geslacht ter Ma(aten) verder de varianten voor:

Termaate(n) en *Termate(n)*.¹⁵ En de variant van der Maet(e) alleen bij het huwelijk van stamvader Lubbert in 1720.

afkomst

Stamvader Lubbert Gerritsz van der Maete verschijnt, schijnbaar uit het niets, in Woudenberg in 1720 als hij daar trouwt met Elisje Hendrickse, weduwe van Jan Franken van Holten.

Lubbert is dan afkomstig uit het relatief veraf gelegen Voorst, dat niet ver ten westen van de IJssel ligt, in de driehoek Apeldoorn-Zutphen-Deventer. Verdere connecties met Woudenberg lijkt hij tot dan toe niet te hebben.

De heer A. ter Maten schrijft in zijn boek *Maat-Werk*:

Lubbert Gerrits van der Maet(e) trouwde in 1720 met een weduwwrouw, daarom schatten we zijn geboortejaar op ca. 1685. In het Veluwe Voorst komt zijn geboorte in het doopboek echter niet voor, zodat hij waarschijnlijk van elders kwam.

We denken dat de vader van Lubbert, Gerrit is, die wordt gedoopt te Rekken 11 oktober 1657, zoon van Lubbert Tonisz ter Mat(h)en en Jannigjen Entsing.

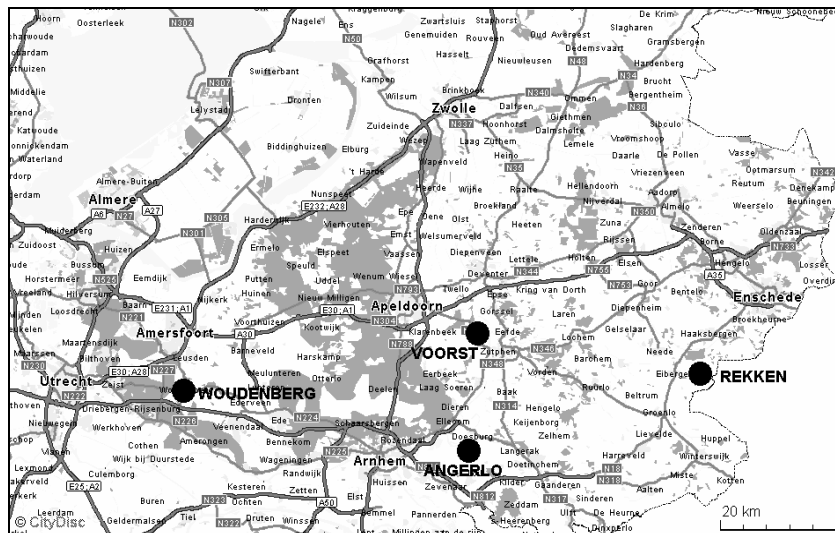
Rekken ligt in de Achterhoek (Gelderland) nabij Eibergen niet ver van de Duitse grens aan het riviertje de Berkel. (zie kaartje hierna)

*Lubbert Tonisz ter Mat(h)en verhuisde in ca. 1664 naar Angerlo, even ten zuiden van Doesburg. Angerlo ligt al veel dichterbij Voorst dan Rekken. Beide plaatsen liggen in de nabijheid van de IJssel, wat de mobiliteit mogelijk kon bevorderen."*¹⁶

---

¹⁵ A. ter Maten, *Maat-Werk*, p. 2.

¹⁶ Idem, p. 17.

Midden Nederland met Woudenberg, Voorst, Angerlo en Rekken. Plaatsen waar leden van het geslacht ter Ma(a)ten woonden en wonen.¹⁷

betekenis

Het geslacht *Ter Ma(a)ten*, dat hier besproken is, ontleent haar naam zeer waarschijnlijk aan een stuk land met de naam 'de maat'¹⁸ en gezien het voorgaande mogelijk gelegen in of nabij het Gelderse Rekken. In 1832 wordt daar vermeld, in het testament van Berendina ter Maat, een boerderij 'De Witte Maat'.¹⁹ Een 'maat' was een in Nederland algemeen voorkomende benaming van een stuk grasland, dat niet beweid werd, maar als hooiland werd benut.²⁰

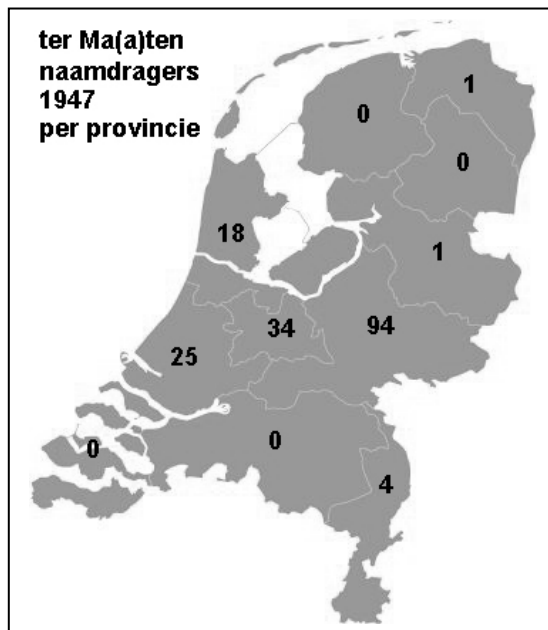
¹⁷ Kaart ontleend aan cd-rom *De nationale stratengids van Nederland*, uitg. City Disk, 's-Gravenhage, 2001.

¹⁸ Er werd ook wel gesproken van een 'dagmaat'. Dat was een oppervlaktemaat die aangaf wat 1 man in 1 dag kon maaien. (A. ter Maten, *Maat-Werk*, p.6)

¹⁹ Het Gelders Archief, Memorie van Successie Borculo, reg 29, fol 161, 178-180, in: *Maatwerk*, 2e druk op cd rom, 2001.

²⁰ Ook de familienaam *Van de Lagemaat*, die in Oud Woudenberg, 2007 nr. 1 werd besproken, is afgeleid van het woord 'maat'.

1947: Spreiding over Nederland

Op het kaartje hiernaast ziet u het aantal naamdragers ter Ma(a)ten per provincie in Nederland in 1947.²¹

Er leefden toen in ons land slechts **177 mensen** met deze familienaam.

Hiervan woonden meer dan de helft (94 personen) in Gelderland.

2000: Telefoongids KPN²²

In 2000 komt de naam in het telefoonboek onder Woudenberg 21 keer voor. Te weten: *ter Maaten* 10x (vnl. op Voskuilen en Moorst), *ter Maten* 7x (o.a. Zegheweg en Strubbelenburg), *Termaaten* 4x (in het dorp). In het Adresboek uit 1923 was dit 8 keer.

Wim de Greef Azn.

e-mailadres:

familiehistorie@hetnet.nl

²¹ *Nederlands Repertorium van Familienamen* (NRF). Het NRF is gebaseerd op de Volkstelling van 1947. Kaartondergrond: Meertensinstituut, Amsterdam.

²² *Telefoongids KPN-Telecom*, nr.10 (regio) Soest, Amersfoort, 1999/2000, witte gedeelte, p.559 e.v., 's-Gravenhage, z.j.

6. Meer dan 700 donateurs

*Voorzitter Piet de Kruif begroet de 700ste donateur
(foto Klaas Haitsma)*

Tijdens Haantjesdag gaven zich rond de 20 personen op als nieuwe donateurs van de Stichting Oud Woudenberg. Allen: hartelijk welkom! Onder hen echtpaar Keller. Bij het verwerken van alle gegevens van de nieuwe donateurs bleek dat zij als 700ste donateur waren ingeschreven.

Uiteraard werd aan dat heuglijke feit de nodige aandacht geschonken. Op 19 juni j.l. werden de Kellers uitgenodigd om naar de oudheidkamer te komen, waar ze namens het bestuur werden ontvangen. Na een kort toespraakje door voorzitter De Kruif werden ze verrast met ondermeer een mooie bos bloemen en een oorkonde. Uiteraard was er ook een rondleiding door de oudheidkamer onder leiding van bestuurslid Lia Pater. De nieuwe donateurs gaven blijk van hun grote interesse voor het tentongestelde.

Het bestuur van de Stichting Oud Woudenberg hoopt -nu de nieuwe oudheidkamer in gebruik genomen is- dat er in de nabije toekomst nog meer Woudenbergers zich als donateur zullen aanmelden. Daardoor wordt het werk van de stichting nog breder gedragen en kunnen er allerlei historisch belangrijke zaken behouden blijven en toegankelijk gemaakt worden voor iedereen.

7. Uitstapje donateurs: dit jaar naar Heusden!

Voor 19 september a.s. heeft het bestuur voor u iets bijzonders in petto. Het jaarlijkse uitstapje gaat richting het land van Heusden en Altena. Heusden, het doel van de reis, is een heel oud vestingstadje, waarvan de contouren nog heel goed zichtbaar zijn. Na de ernstige verwoestingen die door het terugtrekkende Duitse leger waren veroorzaakt startte men in 1968 de restauratie; daarbij werd de plattegrond, die ooit door de beroemde cartograaf Bleau werd gemaakt van de 16^e eeuwse vestingwerken, nauwkeurig gevolgd. Het resultaat is fantastisch en in 1980 werd aan Heusden daarom een hoge Europese onderscheiding toegekend.

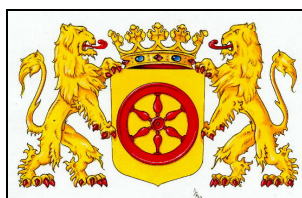

Al in 722 wordt in documenten over Heusden gesproken; toen werd het nog aangeduid als 'Hunsata super fluvium Mosam' (Heusden boven de rivier aan de Maas). Het stadje lag op de grens van het graafschap Holland met de gebieden waar de hertog van Brabant en de hertog van Gelre het voor het zeggen hadden. Daardoor was het van grote strategische waarde en Heusden heeft dan ook vele krijgshandelingen meegemaakt. In de 12^e eeuw startte de Heer van de heerlijkheid Heusden de bouw van wat een van de eerste waterburchten in noordwest Europa zou worden.

De in 1680 verloren gegane Waterburcht; bij de restauratie van Heusden is het grondplan van de burcht weer opgetrokken

Voor onze omgeving is het leuk te weten dat Heusden en Maarsbergen vroeger nauw met elkaar verbonden waren. De proostdij Maarsbergen behoorde van oudsher tot de abdij van Berne bij Heusden. In 1815 ging Maarsbergen op in de nieuwe gemeente Maarn. In 1926 werd aan de gemeente Maarn een wapen toegekend. Dit wapen is vrijwel identiek aan dat van Heusden.

wapen Heusden

wapen Maarn

Over de oorsprong van de afbeelding van het rad in de wapens verschillen de meningen. De meest waarschijnlijke uitleg is dat het rad van St. Catharina wordt verbeeld. De grote kerk te Heusden is, net als vroeger die te Woudenberg gewijd aan St. Catharina (zie ook OW 2005-3).

Uiteraard is er nog heel veel aan interessante dingen te melden over Heusden! Wilt u meer te weten komen?
Ga dan met ons mee op 19 september aanstaande!

Het programma ziet er als volgt uit:

Datum: woensdag 19 september
Vertrek: Oudheidkamer om 08.30 uur
Terug: 21.00 uur
Prijs: € 42,50,- inclusief diner 's-avonds
Activiteiten: - Bij aankomst in 'Den verwaalden Koogel' koffie met een 'Heusdens Wiel'
- Rondwandeling door de vestingstad onder leiding van gidsen met o.a. een bezoek aan het bezoekerscentrum, de kerk en langs vele bezienswaardigheden.
Omdat de vestingstad niet zo heel groot is, zal ook de te wandelen afstand niet buitengewoon groot zijn. Geen belemmering dus om mee te gaan.
- Tussen de middag lunchpakket en vrij rondwandelen tot 13.15 uur.
- Om 13.30 uur afvaart voor een tocht van 2 uur over de Maas en de Dode Maasarm onder het genot van een kopje thee.
- Een kort bezoek aan Marienwaardt
- Om 18.30 uur diner. Waar is nog een verrassing.

8. Van de bestuurstafel

Opening van de Oudheidkamer

Hoewel al weer een tijdje geleden is, toch nog even aandacht voor de belangrijkste gebeurtenis in de achter ons liggende periode voor Oud Woudenberg.

Op vrijdagavond 20 april werd de nieuwe Oudheidkamer aan de Schoolstraat officieel geopend door burgemeester Van Bergen, die als een volleerd klepperman zijn taak vervulde.

De klepperman deed in vroeger tijden dienst als dorpsomroeper, lantaarnaansteker en nachtwaker. In die functie wenste hij de Stichting Oud Woudenberg onder het toezien van enkele oud-burgemeesters veel geluk toe.

Een week daarvoor was al het gehele team van vrijwilligers met partner uitgenodigd voor een feestelijke bijeenkomst. Daarbij bedankte Lia Pater op ludieke wijze als Mien Dobbelsesteen alle vrijwilligers op zeer persoonlijke wijze voor het vele werk dat in de daaraan voorafgaande maanden was verricht.

Voorzitter Piet de Kruif memoreerde dat het nu eindelijk zover is dat Oud Woudenberg een definitieve plek heeft gekregen. “En dat is belangrijk”, onderstreepte burgemeester Van Bergen, “want de stichting neemt door het vastleggen van de historie een belangrijke plaats in de gemeenschap in.”

De burgemeester als klepperman (foto Klaas Haitsma)

Daarna nam de voorzitter van de commissie die het geheel van de verhuizing en inrichting van ons nieuwe onderkomen had geregeld, Johan de Kruijff, het woord. Hij memoreerde hoe de verbouwing en de inrichting van de Oudheidkamer met medewerking van een groot aantal vrijwilligers tot stand is gekomen. Toegankelijkheid is het toverwoord. Niet alleen voor het gebouw, maar ook voor de historie.

De bestaande bar in het gebouw is omgetoverd tot een bar in de sfeer van het voormalige Bondscafé en café De Poort die beide aan de Poort, hoek Geeresteinselaan, waren gesitueerd. Helaas onherstelbaar vernield bij het opblazen van de Poort in mei 1945.

De inrichting van de Oudheidkamer laat, naast de oude raadstafel en bijbehorende stoelen, een aantal thema's zien zoals het verleden vanaf de achtste eeuw, de dorpskerk, de tabakscultuur, oude mutsen die door

de vrouwen in Woudenberg werden gedragen, kastelen, de pyramide, de industriële ontwikkeling, school en de gemeente Woudenberg. Vanaf de barlufel kunnen met een beamer audiovisuele presentaties worden gegeven op een uittrekbaar scherm achter de bar.

De open dag op 22 april werd door vele donateurs aangegrepen om het nieuwe onderkomen te bewonderen waarbij ook een kijkje kon worden genomen in de werkruimte en het verrijdbare archief.

Hoewel er al heel wat donateurs zijn komen kijken, heeft een grotere groep dat nog niet gedaan.

Bij dezen wordt u van harte uitgenodigd dit te komen doen. Het is beslist de moeite waard een zogenaamde reis door de tijd te maken.

De openingstijden van de Oudheidkamer zijn: Elke maandagmiddag van 14.00 uur tot 15.30 uur en elke tweede vrijdag van de maand van 19.00 uur tot 20.30 uur. Voor een aparte afspraak kunt u contact opnemen met Lia Pater tel. 033 2862595

De vernieuwde Oudheidkamer zou nooit tot stand zijn gekomen als niet een groot aantal sponsors daaraan had meegewerkt in de vorm van giften of kortingen op geleverde producten of diensten. Hun namen staan op een lijst in de ontvangsthal van de Oudheidkamer vermeld.

Hierna ook op deze plek in alfabetische volgorde:

Boersma Schilders BV., Dalhuysen Woninginrichting, Digishop, Doornkamp Elektrotechniek, Erfgoedhuis Utrecht, Fortune Hotdrinks, Gemeente Woudenberg, Harmoniegezelschap Fidelio, Hofland Sanidrome, De Kruijff Accountants, Morren Bouwbedrijf BV., Mulder Smederij, Rabobank Woudenberg, Schröder BV, Stichting De Boom, M. Veenendaal & Zn Woninginrichting, Verkuil Fotografie en Wolfswinkel Bouwadvies.

Historische Avond

De eerstvolgende Historische Avond zal gehouden worden op **dinsdag 13 november 2007** in gebouw Eben Haezer. De heer Johan Lagerweij uit Scherpenzeel zal op die avond een dialezing houden over de **wederopbouwboerderijen in de Gelderse Vallei**. Boerderijen die aan het begin van de Tweede Wereldoorlog om strategische of andere redenen zijn vernield en die na de oorlog weer zijn opgebouwd. Noteert u de datum alvast in uw agenda!

Schenken

U kunt aan de Stichting Oud Woudenberg onder andere schenken:

- oude gebruiksvoorwerpen
- boeken
- geboorte-, huwelijks- en -rouwkaarten
- familiedocumenten
- foto's, tekeningen, foto's, schilderijen, landkaarten met betrekking tot Woudenberg.

Oude foto's kunt ook laten scannen in de oudheidkamer of wij kunnen ze bij u langshalen. Hierna krijgt u ze snel weer terug. Adressen en telefoonnummers staan voorin dit blad.

Uw medewerking levert dan een waardevolle bijdrage bij het samenstellen van tentoonstellingen en aan het vastleggen van de geschiedenis van ons mooie dorp voor het nageslacht.

Bijvoorbeeld zo'n affiche zou zeer welkom zijn